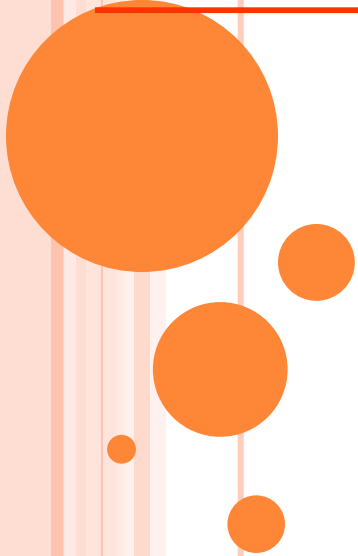

KIRIK, ÇIKIK VE
BURKULMALARDA
İLK YARDIM

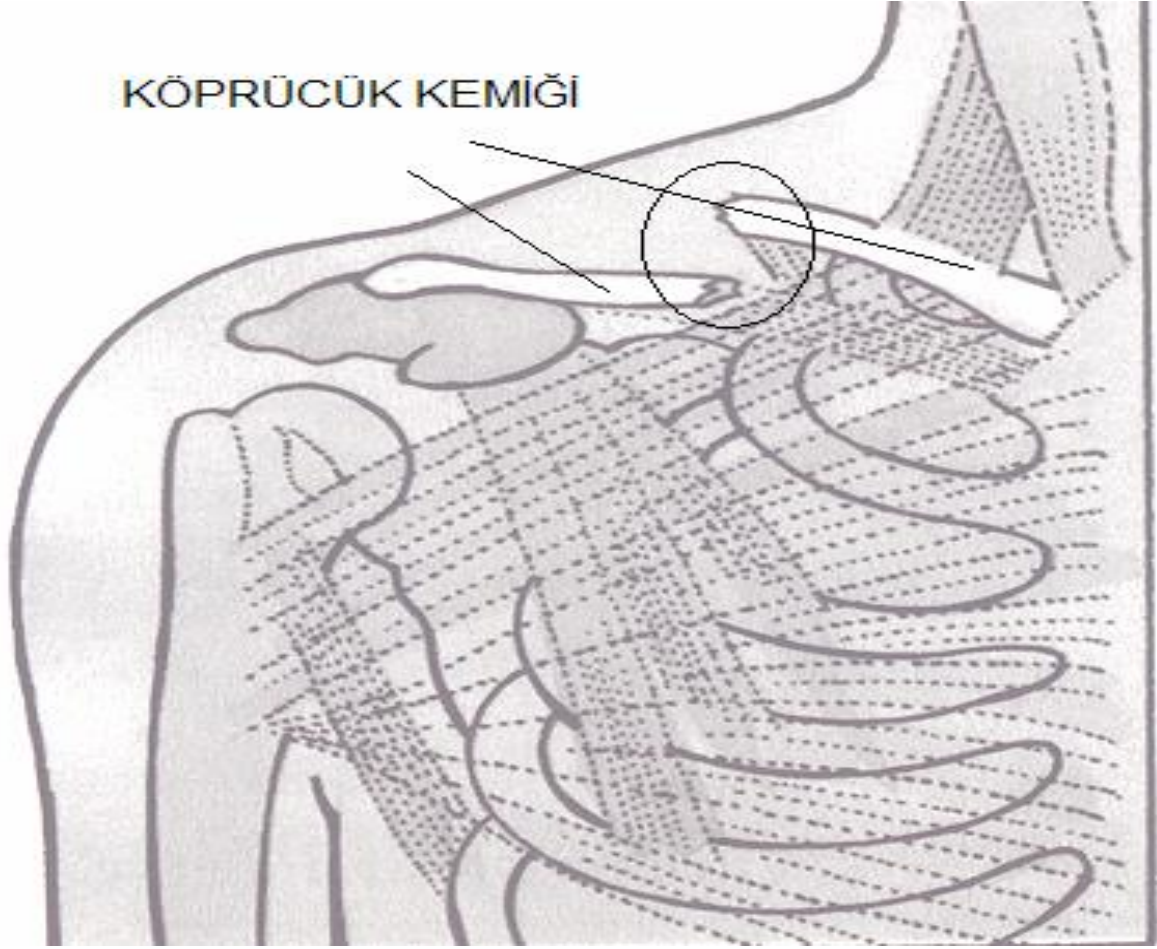

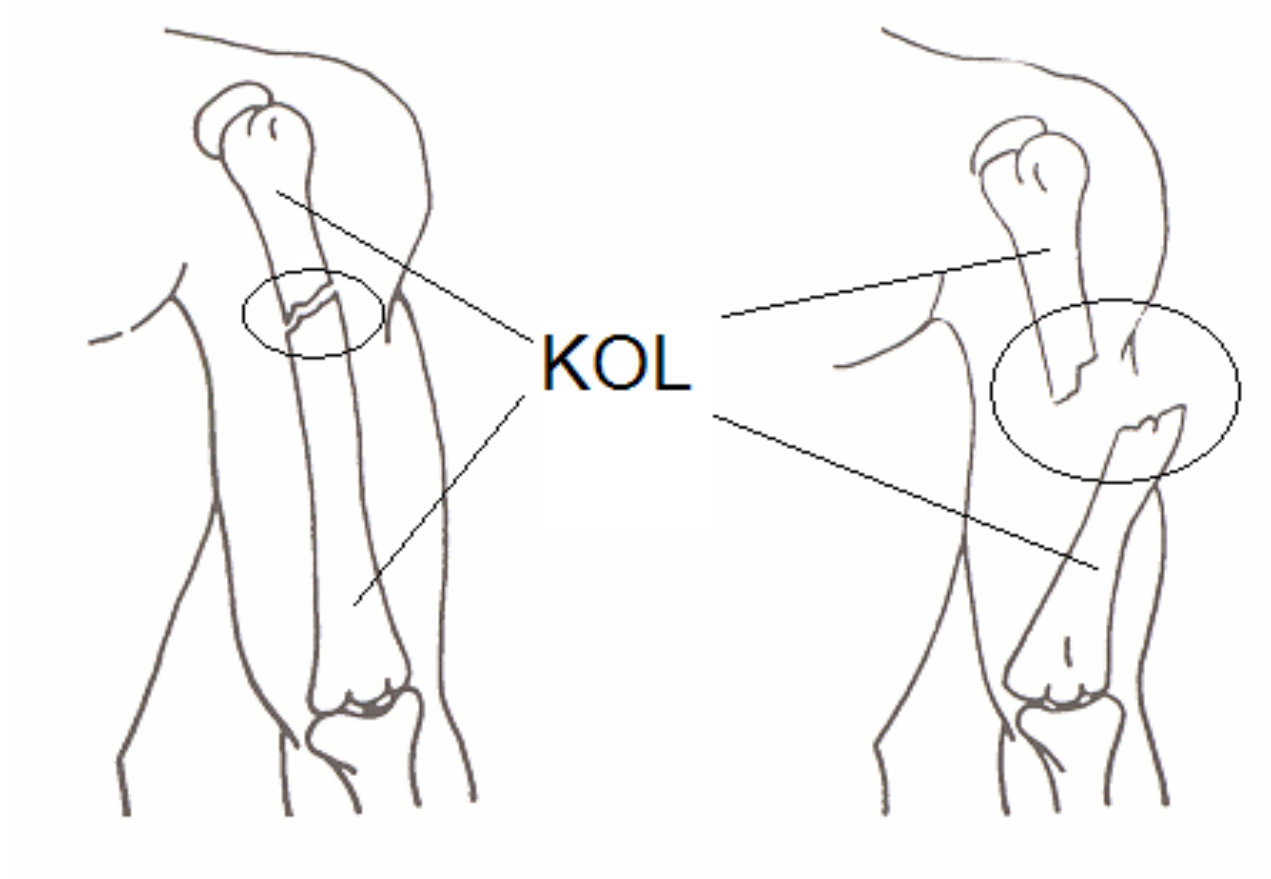
KIRIK NEDİR

- ❁ Kırık, kemik bütünlüğünün bozulmasıdır.
- ❁ Kırıklar darbe sonucu yada kendiliğinden oluşabilir.
- ❁ Yaşlılık ile birlikte kendiliğinden kırık oluşma riski de artar.

KÖPRÜCÜK KEMİĞİ

KAÇ ÇEŞİT KIRIK VARDIR

- ❁ **Kapalı kırık:** Kemik bütünlüğü bozulmuştur. Ancak deri sağlamdır.
- ❁ **Açık kırık:** Deri bütünlüğü bozulmuştur. Kırık uçları dışarı çıkabilir. Beraberinde kanama ve enfeksiyon tehlikesi taşırlar.

**KAPALI
KIRIK**

**AÇIK
KIRIK**

KIRIK BELİRTİLERİ NELER OLABİLİR

- ❧ Hareket ile artan ağrı
- ❧ Şekil bozukluğu
- ❧ Hareket kaybı
- ❧ Ödem ve kanama nedeniyle morarma

KIRIĞIN YOL AÇABİLECEĞİ OLUMSUZ DURUMLAR

- ❁ Kırık yakınındaki damar, sinir, kaslarda yaralanma ve sıkışma. (Kırık bölgede nabız alınamaması, solukluk, soğukluk)
- ❁ Parçalı kırıklarda kanamaya bağlı şok
- ❁ Açık kırıklarda enfeksiyon riski

KIRIKLARDA İLKYARDIM NASIL OLMALI

- ❧ Hayatı tehdit eden yaralanmalara öncelik verilir,
- ❧ Hasta / yaralı hareket ettirilmez, sıcak tutulur,
- ❧ Kol etkilenmişse yüzük ve saat gibi eşyalar çıkarılır (aksi takdirde gelişebilecek ödem doku hasarına yol açacaktır),
- ❧ Tespit ve sargı yapılırken parmaklar görünecek şekilde açıkta bırakılır. Böylece parmaklardaki renk, hareket ve duyarlılık kontrol edilir),

❁ **Kırık şüphesi olan bölge, ani hareketlerden kaçınılarak bir alt ve bir üst eklemleri de içine alacak şekilde tespit edilir. Tespit malzemeleri, sopa, tahta, karton gibi sert malzemelerden yapılmış olmalı ve kırık kemiğin alt ve üst eklemlerini içine alacak uzunlukta olmalıdır,**

- ❁ Açık kırıklarda, tespitten önce yara temiz bir bezle kapatılmalıdır,
- ❁ Kırık bölgede sık aralıklarla nabız, derinin rengi ve ısısı kontrol edilir,
- ❁ Kol ve bacaklar yukarıda tutulur,
- ❁ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

BURKULMA NEDİR?

- ❁ Eklem yüzeylerinin anlık olarak ayrılmasıdır
- ❁ Zorlamalar sonucu oluşur

BURKULMA BELİRTİLERİ NELERDİR

- ❧ **Burkulan bölgede ağrı**
- ❧ **Kızarma, şişlik**
- ❧ **İşlev kaybı**

BURKULMADA İLK YARDIM NASIL OLMALI

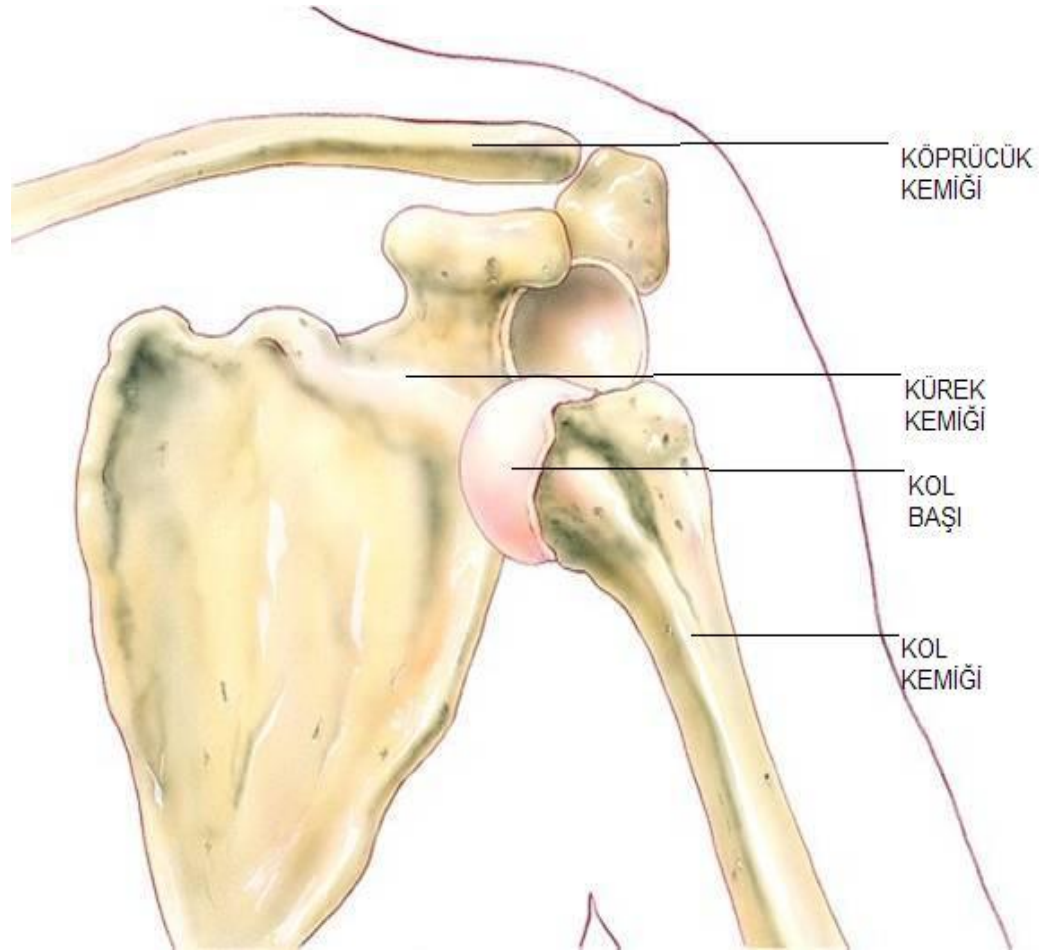
- ❧ Sıkıştırıcı bir bandajla burkulan eklem tespit edilir,
- ❧ Şişliği azaltmak için bölge yukarı kaldırılır,
- ❧ Hareket ettirilmez,
- ❧ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

ÇIKIK NEDİR

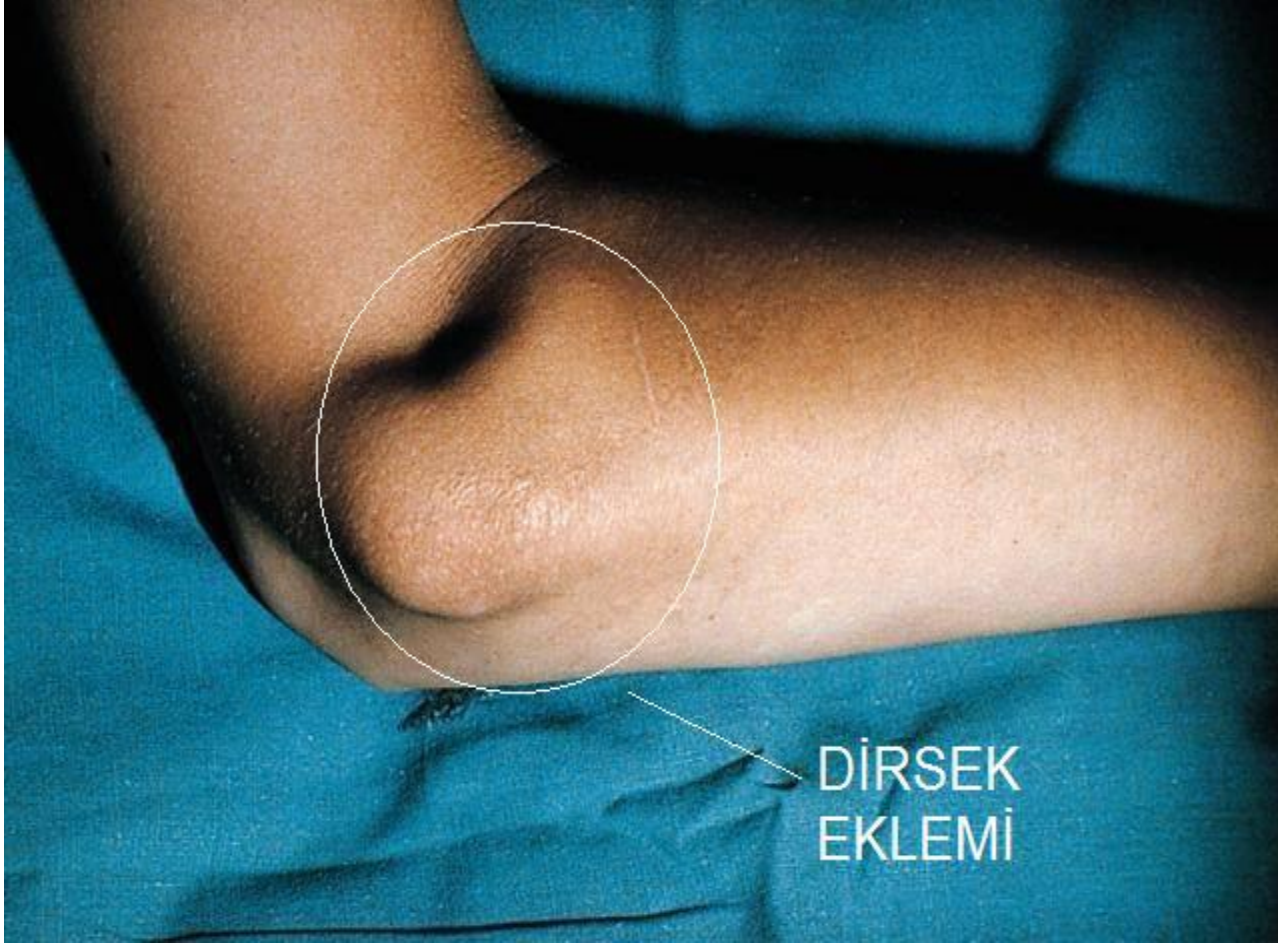
- ❁ Eklem yüzeylerinin kalıcı olarak ayrılmasıdır.
Kendiliğinden normal konumuna dönemez

ÇIKIK BELİRTİLERİ NELERDİR

- ❧ Yoğun ağrı
- ❧ Şişlik ve kızarıklık
- ❧ İşlev kaybı

ÇIKIKTA İLK YARDIM NASIL OLMALI

- ❁ Eklem aynen bulunduğu şekilde tespit edilir,
- ❁ Kırık yerine oturtulmaya çalışılmaz,
- ❁ Hasta / yaralıya ağızdan hiçbir şey verilmez,
- ❁ Bölgede nabız, deri rengi ve ısı kontrol edilir,
- ❁ Tıbbi yardım istenir (112).

KOL ASKISIYLA ÖN KOL, BİLEK VE EL TESPİTİ :

- ❖ Kırık dirsek ve bilek ekleminin hareketini önlemek için yaralı ön kolun altına üçgen kol askısı yerleştirilir. Hasta / yaralının boynunun arkasına üçgenin iki ucu düğümlenir,
- ❖ Aşırı hareket etmesini engellemek için geniş bir bandaj yardımıyla, gövdeye bağlanır.

KIRIK ÇIKIK VE BURKULMALARDA TESPİT NASIL OLMALI

- ❁ **Tespit için ilkyardımcı elde olan malzemeleri kullanır. Bunlar üçgen sargı, rulo sargı, battaniye, hırka, eşarp, kravat, vb. tahta, karton vb. malzemeler olabilir.**

TESPİT SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELER

- ❧ Tespit yapılırken yaralı bölge sabit tutulmalıdır,
- ❧ Yara varsa üzeri temiz bir bezle kapatılmalıdır,
- ❧ Tespit edilecek bölge önce yumuşak malzeme ile kaplanmalıdır.

TESPİT YÖNTEMLERİ NELERDİR

Kol ve köprücük kemiği kırığı tespiti:

- ❁ Koltuk altına yumuşak malzeme yerleştirilir,
- ❁ Kol askısı yerleştirilir,
- ❁ Üçgen bandaj yaralının gövdesinin üzerinde, üçgenin tepesi dirsek tarafına, tabanı gövdeyle aynı hizada olacak şekilde yerleştirilir,

ÜÇGEN SARGIYLA KOL ASKISI

- El dirsek hizasında bükülü olarak göğsün alt kısmına yerleştirilir. Üçgen bandajın iki ucu yaralının boynuna düğümlenir, tespit edilen elin parmakları görülebilir şekilde olmalıdır,
- Kol askısı desteği, göğüs boşluğu ve yaralı kol üzerine yerleştirilir (geniş dış bandajda yerleştirilebilir), böylelikle vücuda yapışık bir şekilde yaralı kol ve omuz eklemi sabitlenmiş olur.

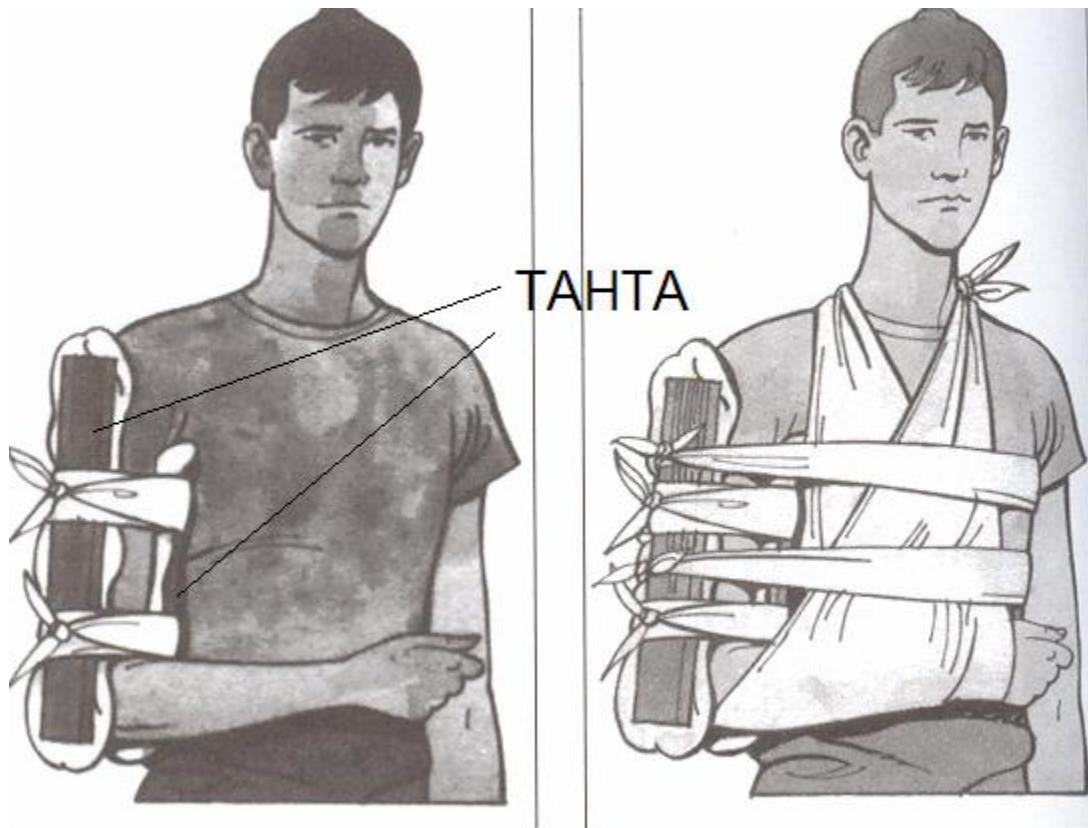
PAZI KEMİĞİ KIRIĞI TESPİTİ:

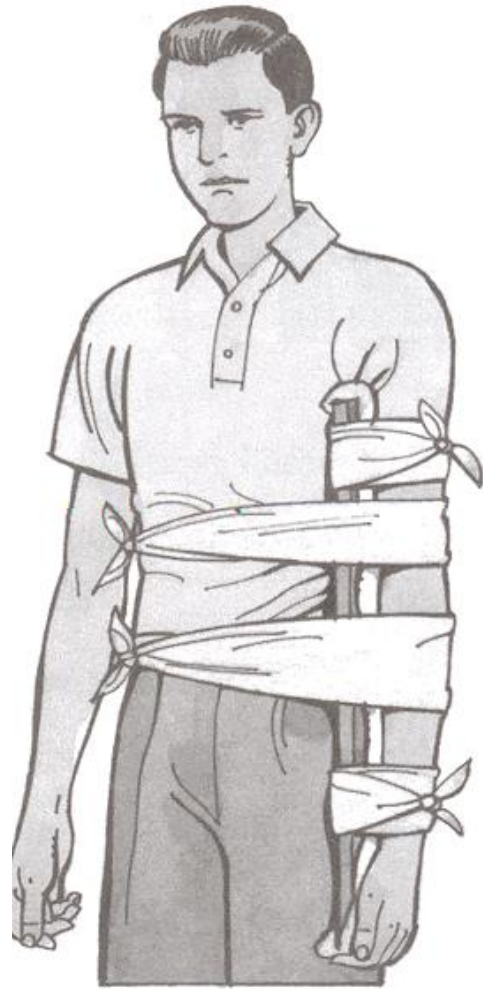
- ❁ Sert tespit malzemesiyle yapılır,
- ❁ Kırık kemiği tespit edecek olan malzemeler yerleştirilmeden önce, kolun altına (koltuk boşluğundan yararlanılarak) iki şerit yerleştirilir,
- ❁ Malzemelerden kısa olanı koltuk altından itibaren dirseği içine alacak şekilde yerleştirilir,

- ❧ Uzun olanı omuzla dirseği içine alacak şekilde yerleştirilir ,
- ❧ Daha önceden yerleştirilen şeritlerle bağlanarak tespit edilir. şeritler çok kısa bağlanmamalıdır,
- ❧ Dirseği tespit için kol askısı takılır ,
- ❧ Omur tespiti için , gğs ve yaralı kol üzerinden geniş kumaş şerit veya üçgen bandaj uygulanır.

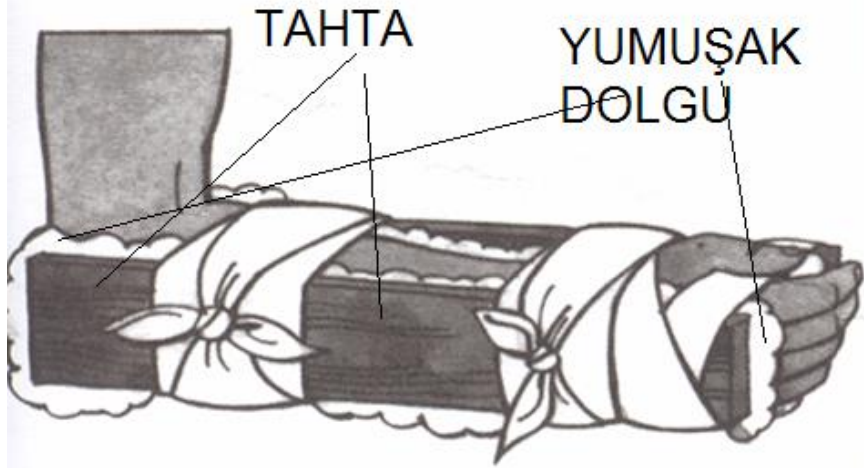

DİRSEK KIRIĞI TESPİTİ :

- ❁ Kol gergin vaziyette bulunduyorsa, hastanın vücudu boyunca gergin ve deri ile arası yumuşak malzemeyle doldurulmuş tespit malzemeleri yardımıyla tespit edilir,
- ❁ Eğer bükülmüş vaziyette bulunduyorsa, bir kol askısı desteği yardımıyla tespit edilir

OMUZ
ASKISI

DİRSEK KEMİĞİ VE/VEYA ÖN KOL KEMİĞİ KIRIĞINDA SERT MALZEMELERLE TESPİT:

- ❁ Ön kolun altına 2 şerit yerleştirilir,
- ❁ Yumuşak maddeyle desteklenmiş sert tespit malzemelerinden biri parmak diplerinden dirseğe kadar içe, diğeri elin dış yüzünden dirseğe gelecek şekilde dışa konarak tespit edilir,
- ❁ Daha önceden yerleştirilen şeritlerle bağlanır, fazla sıkılmamalıdır,

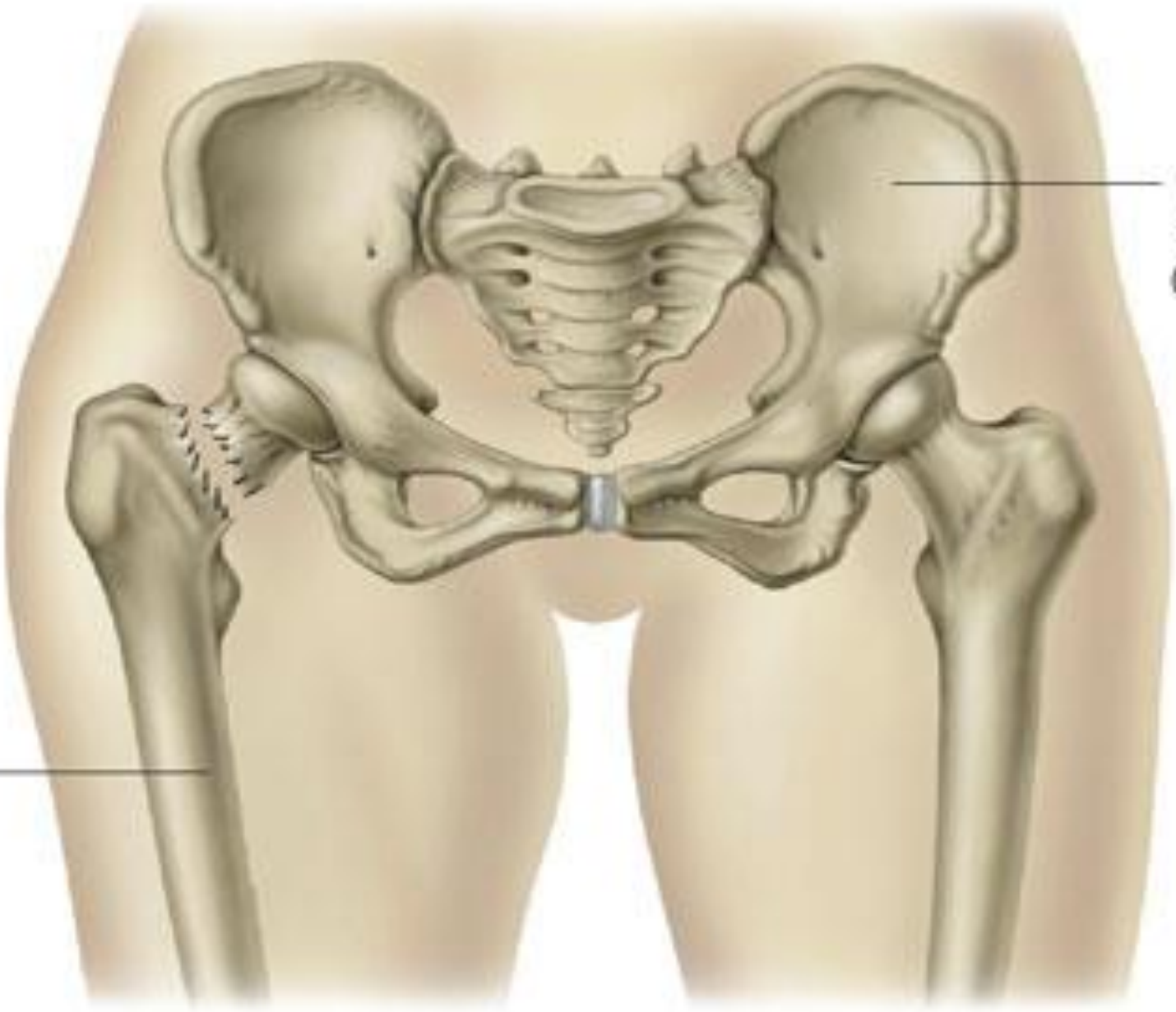
- ❁ **Dirsek eklemine tespit için kol askısı takılır,**
- ❁ **Bilek kemiklerinde veya el tarak kemiğinde, bölgeyi bir kol askısı ile tespit yeterlidir,**
- ❁ **Parmak kemiği kırıkları ile çıkığı ayırt etmek zordur. Tespit için, bir tespit malzemesi ile, yaralı parmak, yanındaki sağlıklı parmakla bandaj yapılabilir.**

PELVİS KEMİĞİ KIRIĞI TESPİTİ:

- ❁ Her iki bacak arasına bir dolgu malzemesi konur,
- ❁ Sekiz şeklindeki bir bandajla bilekler tespitlenir,
- ❁ Doğal boşlukların altından (dizler ve bilekler) bandajları kaydırmak ve iki tanesi kalça ve dizler arasında diğer ikisi dizler ve bilekler arasında olacak şekilde düğümlenerek tespit edilir. Bütün düğümler aynı tarafta olmalıdır.

Leğen kemiği (pelvis)

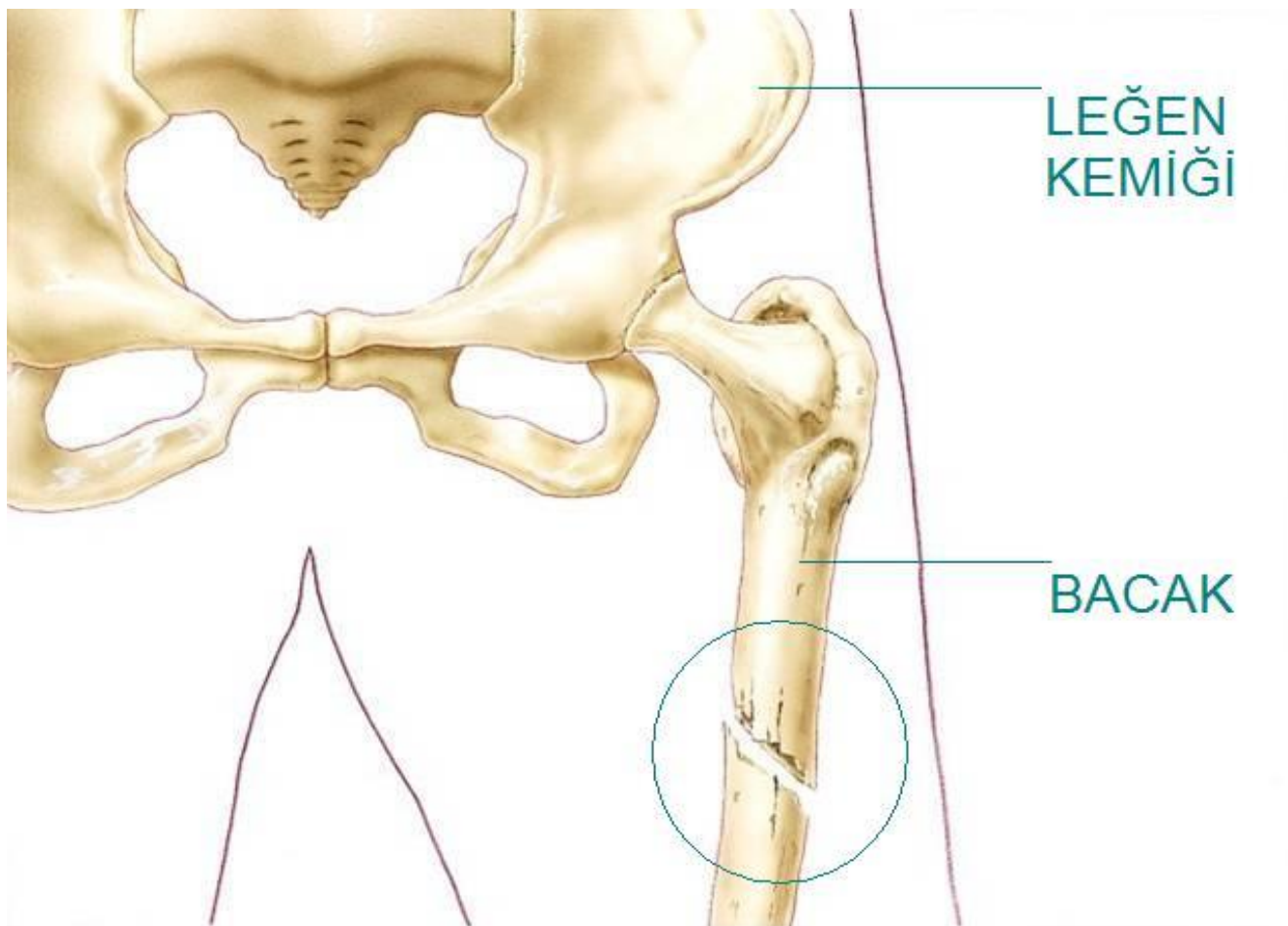
Uyluk kemiği (femur)

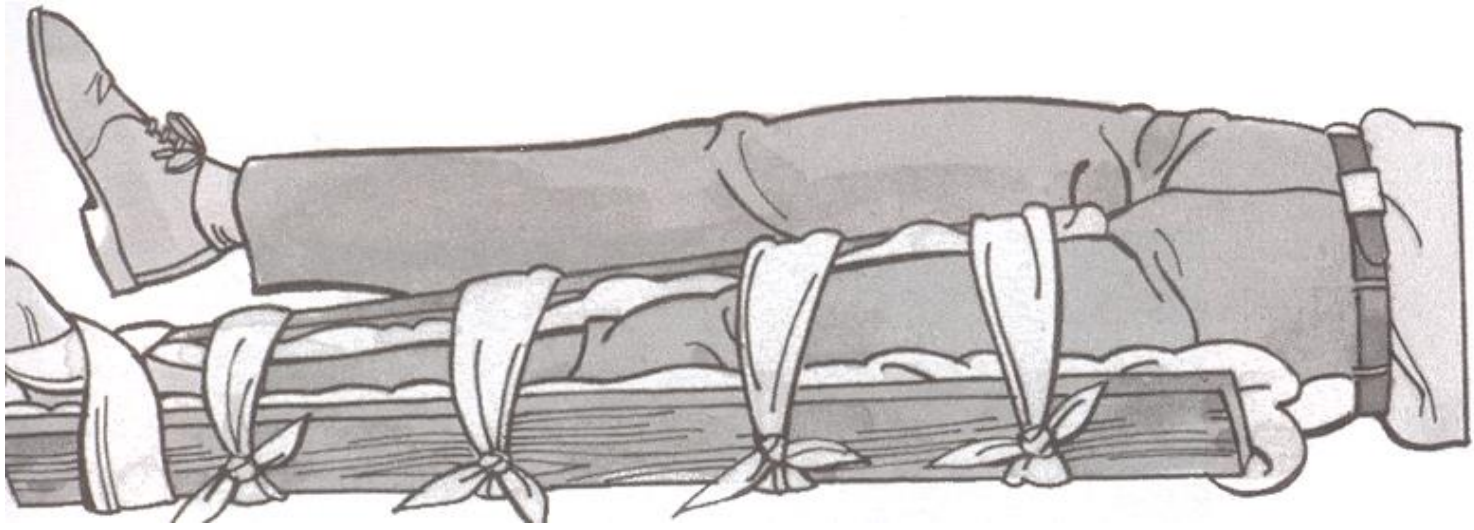
UYLUK KEMİĞİ KIRIĞININ TESPİTİ:

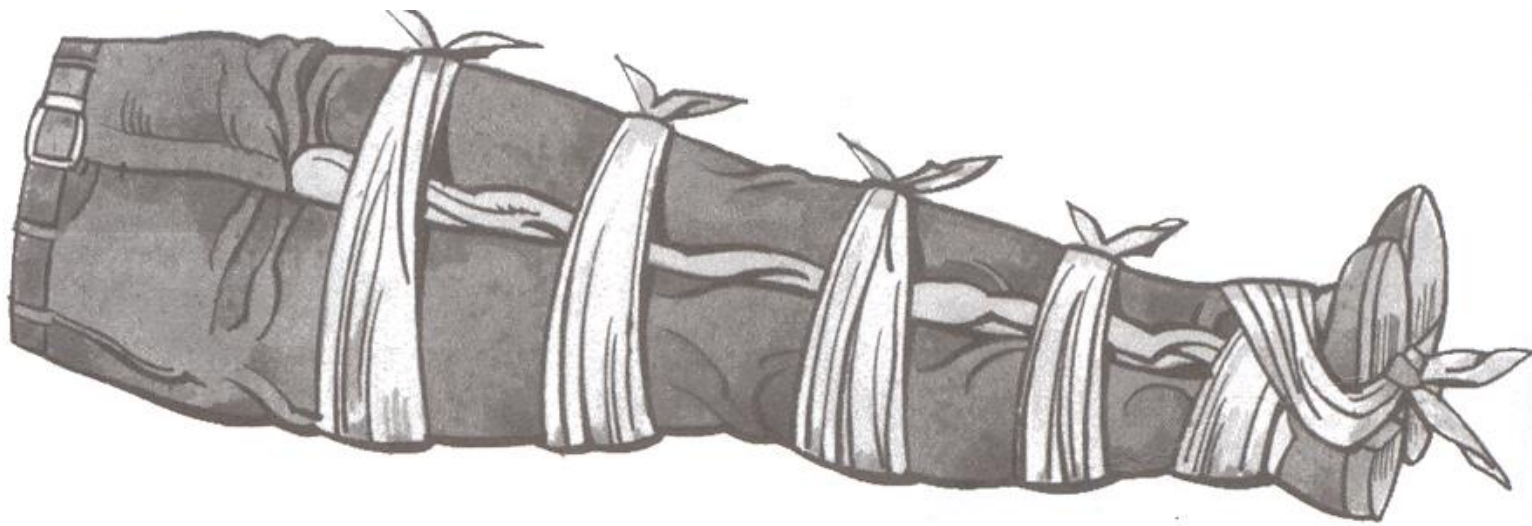
Sert tespit malzemesi ve sağlam bacağı (ikinci bir tespit malzemesi gibi) kullanarak tespit etme:

- ❁ Bir el ayağın üst kısmına, diğeri bileğe konularak yaralı bacak tutulur ve sağlam bacakla bir hizaya getirmek için yavaşça çekilir. Aynı zamanda hafif bir döndürmede uygulanır,
- ❁ Her iki bacak arasına (dizler ve bilekler) bir dolgu malzemesi konur,

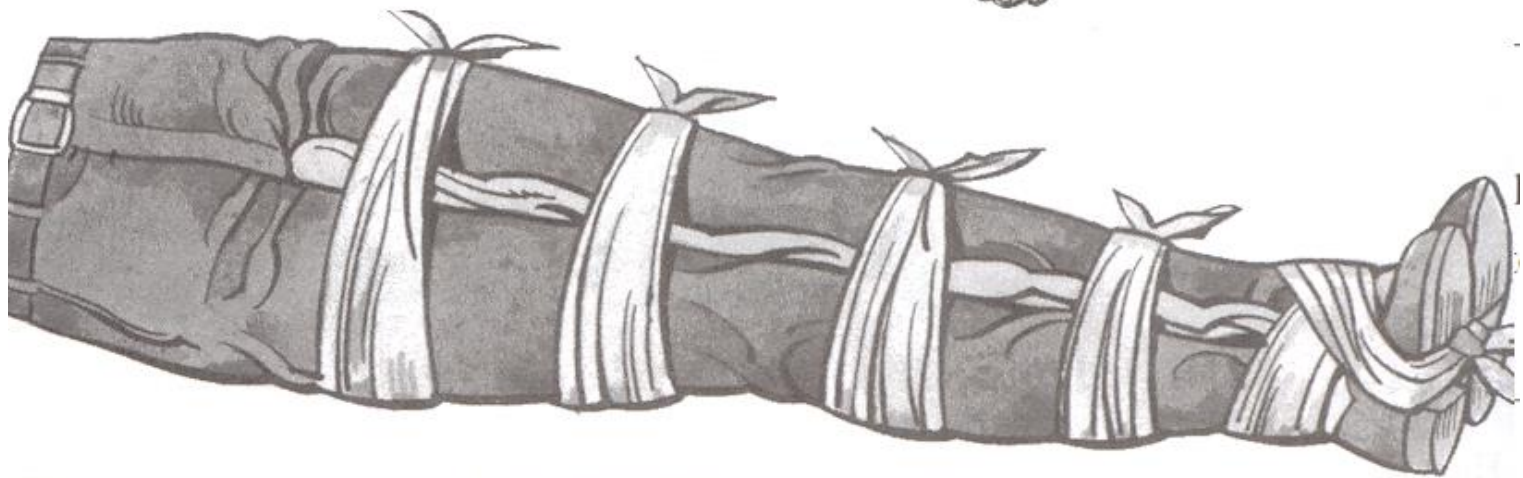
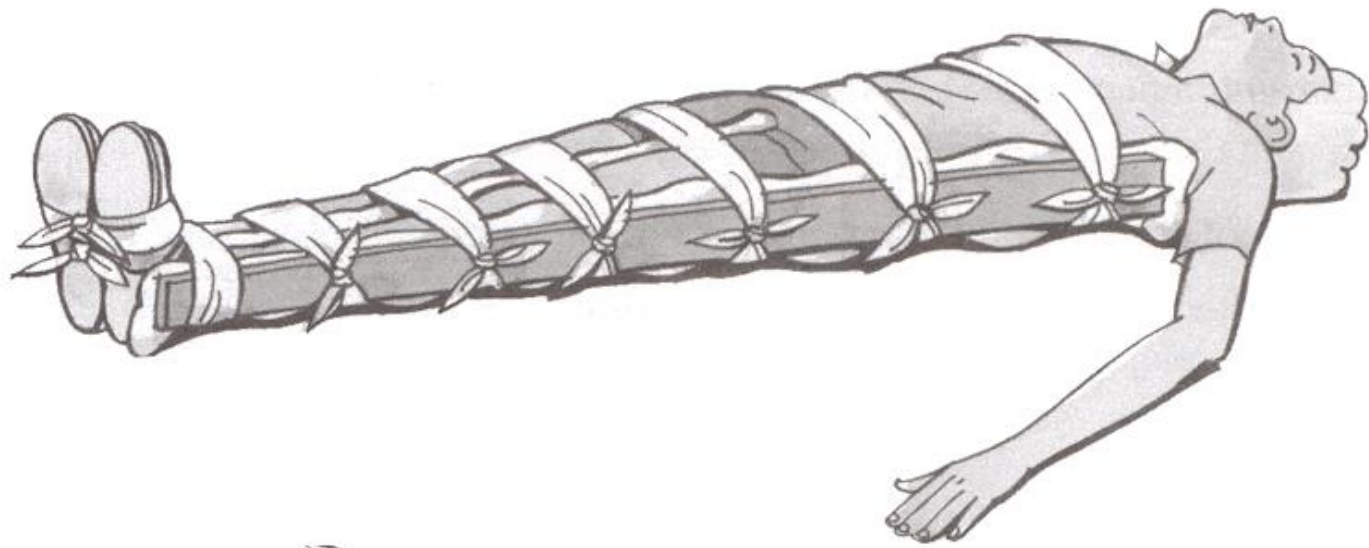

- ❁ Sekiz Şeklinde bir bandajla bilekler sabitlenir,
- ❁ Yaralının vücudunun altından, kımıldatmaksızın doğal boşlukları kullanarak bel, diz ve bileklerin arkasına 7 kumaş Şerit (veya benzeri) geçirilir,
- ❁ Yumuşak malzemeyle desteklenmiş sert tespit malzemesi, koltuk altından ayağa kadar yerleştirilir ve ayaklardan yukarı doğru bağlanır

- ❁ **Düğümler tespit malzemesi üzerine atılarak bandajlar bağlanır,**
- ❁ **Bilek hizasındaki bandaj öncekinin üzerine sekiz şeklinde bağlanır,**
- ❁ **Sert tespit malzemesi bulunmaması halinde, sağlam bacağı tek destek olarak kullanarak, geniş bandajlarla tespit edilir.**

DİZ KAPAĞI KIRIĞI TESPİTİ:

- ❦ Geniş bandajlar yardımı ile iki bacağı birleştirerek dizkapağı tespit edilir. Dizin üst ve altında kalan bandajları sıkarken dikkatli olunmalıdır,
- ❦ Geniş ve sert tespit malzemesi (tabla) varsa, kalçadan ayağa kadar yaralı bacağın altına yerleştirilir ve iki tane kalça ve diz arasında, iki tanede diz ile bilek arasında olmak üzere geniş bandajlarla bağlanabilir. Bunun üzerine eklemi sabitlemek amacıyla, sekiz şeklinde bir bandaj sarılır.

Lateral Collateral Ligament

Femur

Articular Cartilage

Patella

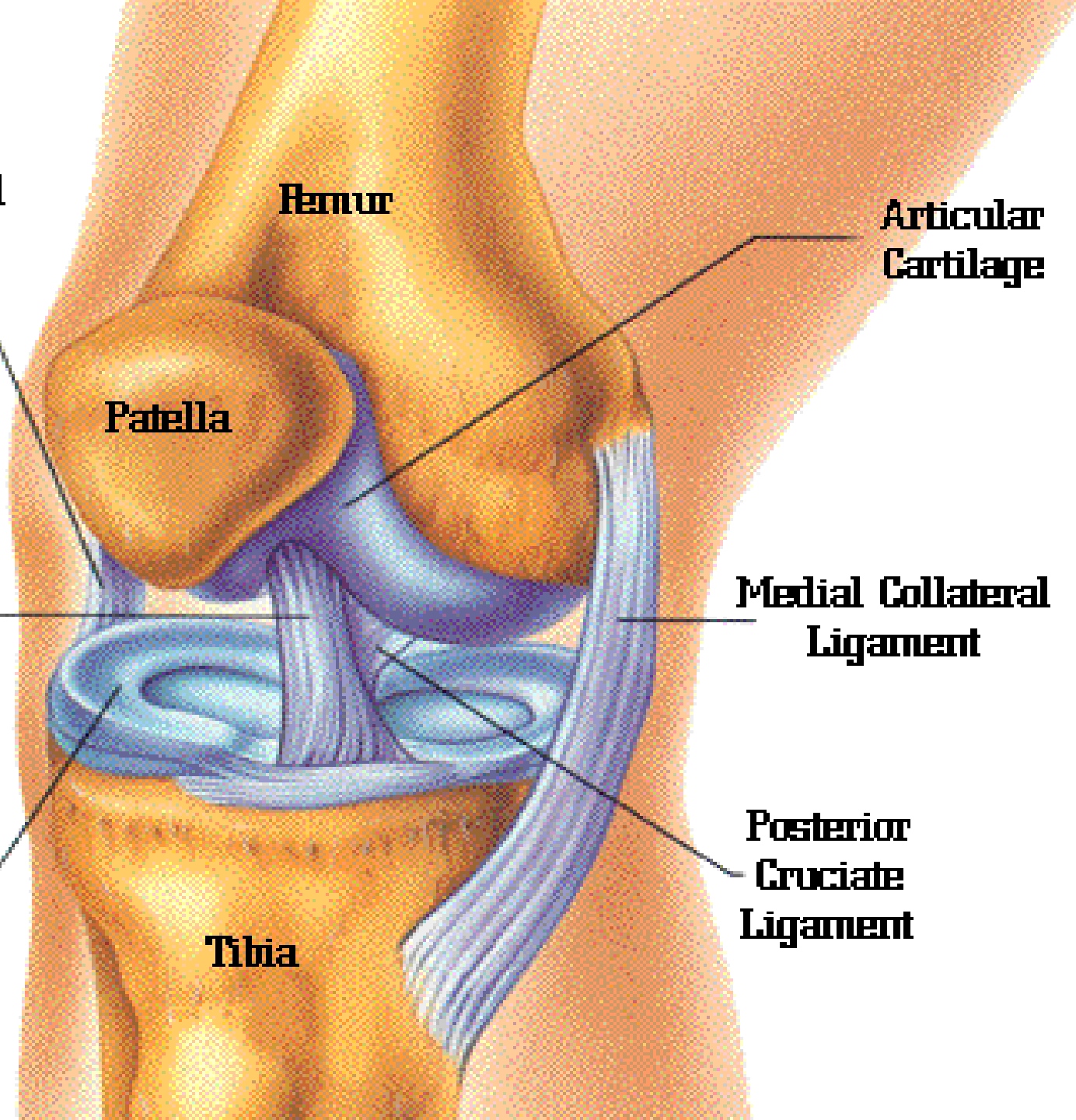
Anterior Cruciate Ligament

Medial Collateral Ligament

Lateral Meniscus

Posterior Cruciate Ligament

Tibia

KAVAL KEMİĞİNİN TESPİTİ:

Uyluk kemiği kırığı tespitindeki gibidir,

- ❁ Bacaklar tutulur ve yavaşça çekilir,
- ❁ Doğal boşluklar kullanılarak (dizlerin altı, bileklerin altı) yaralı bacağın altından kumaş şeritler geçirilir,

Femur
(uyluk kemiği)

Fibula
(baldır kemiği)

Tibia
(kaval kemiği)

- ❧ Uygun bir şekilde yumuşak dolgu malzemesiyle desteklenmiş tespit malzemelerinden biri iç tarafta kasıktan ayağa kadar, diğer tarafta kalçadan ayağa kadar yerleştirilir,
- ❧ Ayaklardan başlanarak şeritler dış tespit malzemesi üzerinde düğümlenerek bağlanır. Bilek hizasındaki bandaj ayak tabanı üzerine sekiz şeklinde düğümlenir.

BİLEĞİN / AYAGIN TESPİTİ:

- ❁ Yaralının ayakkabıları çıkarılmadan bağları çözülür,
- ❁ Bilek seviyesinde sarılmış sekiz şeklinde bir bandajla her iki ayak birlikte tespit edilir ve yumuşak malzemelerle iyice kaplanmış (rulo yapılmış bir battaniye) bir yüzeye dayamak suretiyle bacakları yukarıda tutmak gerekir.

